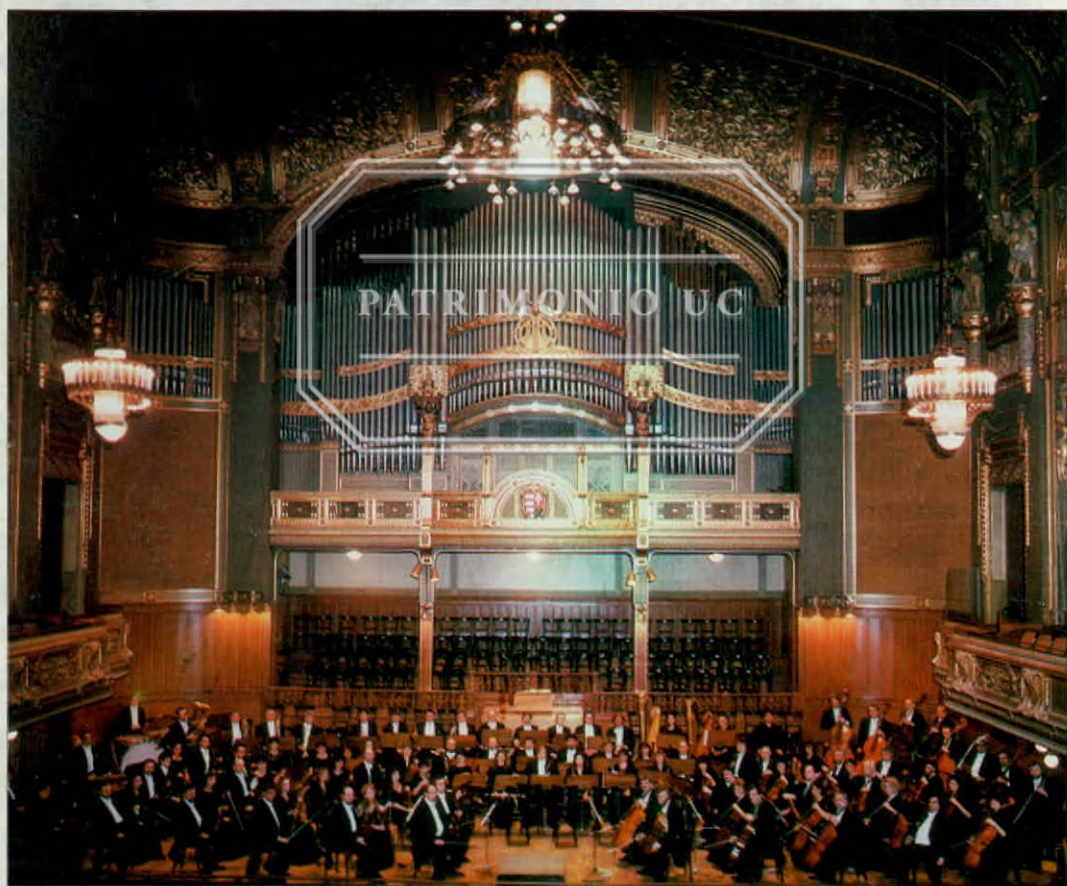

NEMZETI FILHARMÓNIA

KONCERTPROGRAM

1993/94

1923

1993

A SIKER BIZTOSÍTOTT . . .

A hangversenyző művészek gyakran járják a világot, hangszereiket óvják, vigyázzák, mégis előfordulhatnak problémák.

A HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ RT.

a nagy értékű hangszerek biztosításával gondoskodik a művészek nyugalmaról, hogy mindig mesterhangszereken prezentálhassák a zeneművek remekeit.

Zenei élményekben gazdag estét kíván Önnek a

HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ RT.

valamennyi munkatársra

BIZTOS KÖTÉS **HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ RT.**

ZENEAKADÉMIA – NAGYTEREM
1994. április 28-án, csütörtökön 19:30 órakor

Egyetemi bérlet 5.

MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR

Vezényel:

WILHELM FURERER

RAVEL:

La Valse

PATRIMONIO UC

G-dúr zongoraverseny

I. Allegramente

II. Adagio assai

III. Presto

– szünet –

Spanyol rapszódia

I. Prélude à la nuit

II. Malaguena

III. Habanera

IV. Feria

Bolero

JUAN-PABLO IZQUIERDO a chilei Santiagóban született, a Chilei Egyetemen tanult zeneszerzést. Az egyetem elvégzése után Hermann Scherchennél folytatta tanulmányait, amelynek során három évet Svájcban töltött. Karrierjét a Chilei Nemzeti Szimfonikus Zenekar és a Chilei Filharmonikus Zenekar karmestereként kezdte. 1966-ban I. díjat nyert a Dimitri Mitropoulos Nemzetközi Karmesterversenyen New Yorkban, amelynek eredményeként ki nevezték másodkarmesternek a New York-i Filharmonikusokhoz Leonard Bernstein mellé.

1974-től 1985-ig Jeruzsálemben és Tel-Avivban a „Festival Testimonium Israel” zenei igazgatója volt; s ekközben jelentős kortárs zeneszerzők (pld. Iannis Xenakis, Mauricio Kagel, Gilbert Amy, Emmanuel Nunes, Leon Schidlowsky) műveinek világpremierjét vezényelte. 1976-ban az Izraeli Kulturális Minisztérium a „Nemzeti Zenei Díj”-jal jutalmazta. A Lisszaboni Gulbekian Zenekar és a Santiagói Filharmonikus Zenekar zenei igazgatója volt. 1990 decemberében hivatásos zenekarrá avatta az új Claudio Arrau Sinfonietta-t, melynek jelenleg is zenei igazgatója.

Vendégprofesszor volt a Bloomingtoni Indiana Egyetemen, s jelenleg Pittsburgban a Carnegie Mellon Egyetemen a Hermann Scherchen Intézet igazgatója.

Nemzetközi pályafutása során többek között a Bajor Rádió Szimfonikus Zenekara, az Észak-Német Rádió Szimfonikus Zenekara, a Bécsi Szimfonikusok, a Lipcsei Rádió Zenekara, a Berlini Rádió Szimfonikus Zenekara, a Jeruzsálemi Szimfonikusok, az Izraeli Kamarazenekar, a Spanyol Televízió és Rádió Szimfonikus Zenekara és a Holland Rádió Filharmonikus Zenekara élén vezényelt.

RAVEL: LA VALSE

Maurice Ravel (1875–1937) eredetileg Gyagilev orosz balett-társulatának szánta a *La Valse*-ot. Embriónális alakjában „Wien” volt a címe. 1919-ben fejezte be, de nem színpadon, hanem a koncertteremben mutatta be. Azóta is rendszerint mint szimfonikus táncműveként adják elő. Ravel „Poème choréographique”-nak nevezte. A partitúra is jelzi, hogy a fiatal Ferenc József korában vagyunk egy udvari ballón. A bevezetésben a hegedűk tremoló felett el-elmosódom a hallunk néhány keringő-tématorredéket, mintha holmi röpké bepillantást nyernénk az öltözőszobákba. Majd kinyílnak a szárnyas ajtók és ott áll előttünk a császári palota nagy táncterme, telve kavargó, suhanó párokkal, akik öneledten, megittasodva áldoznak a keringő istennőjének...

A sokat ígérő bevezetést követően, az egész zenekaron harsányan kifejlődő valcertémát, a fafúvókon szolisztikusan fellépő negédes második keringőt – melyet a hegedűk vesznek át – s további keringőket kapunk. Nem maradnak el a rezek, valamint a bécsi valcerre oly jellemző nagydob megfelelő szerepeltetése sem. Egy behízsgó, lágy keringő is jelentkezik a vonósokon, sőt a variált témavisszatérést is észrevesszük a szélesre szabott és szinte az önkívületig fokozódó kódában. A melódiavonal szokatlan lépéseiből, a témák ideges rövidségéből és szakadozottságából és persze az idegenszerű színkeverésből, a ritmikus és főképpen harmoniai merészségekből gyorsan kitűnik, hogy nem csupán a bécsi kedély oldódik fel a *La Valse*-ban. Hol egyénieskedő elegáns, hol kíméletlenül borsos ez a partitúra. Bókok, hamiskás kacskintások, gúnyos mosolyok és csipős fintorok furcsa tömkelege vegyül össze Ravel muzsikájában. Ahol leghosszabban időzik a bécsi valcer megejtő zsongásánál – a mű közepén fellépő meleg Esz-dúr témánál –, sokat jelentő nónakkordok gondoskodnak arról, hogy Párizsból se zökkenjünk ki. Ravel Párizsban hallucinál s ott idézi vissza a távoli Bécsben ringó, kedvenc fantomjának, a valcernek ritmusát. Nagystíliú keringőparafrázist tálal elénk, melyben az eredeti bécsi lzt egy erős párizsi körtés tömény fűszeres illata mindinkább háttérbe szorítja. A darab utolsó szakasza pedig már a teljes önkívület, a tánc paroxizmusa.

A hajdani Párizs nem fogadta kedvezően a *La Valse*-t. Kégyensúlyozatlannak, talányosnak minősítette. A híres kritikus, Th. Lindenlaub, erőltetnek, rémületesen örgöngőnek találta és halál-keringőnek nevezte. A *La Valse* azonban az egész világot meghódította és a nagy karmestereknek ma is egyik legkedvesebb műsorszámá maradt.

Fábián László

NEMZETI FILHARMÓNIA

ZENEAKADÉMIA

1994. május 4-én este fél 8 órakor

BIRMINGHAMI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Vezényel:

SIMON RATTLE

PATRIMONIO UC

HAYDN: D-dúr szimfónia, no. 86.

TIPPETT: 4. szimfónia

DEBUSSY: A tenger

A Nemzeti Filharmónia meghívására Budapest vendége lesz a világhírű Birminghami Szimfonikus Zenekar SIMON RATTLE vezényletével.

Simon Rattle, aki ma az egyik legkeresettebb karmester a nemzetközi zenei életben, 1980 óta vezetője a több mint 150 éves együttesnek. 19 évesen első díjat nyert a rangos John Player nemzetközi karmesterversenyen. Ez a győzelem indította el nemzetközi karrierjét. Rendszeresen vezényli a Los Angelesi Filharmonikusokat, mint vezető vendégkarmester és minden szezonban meghívják a Berlini Filharmonikusok.

Evente a zenekarral együtt részt vesznek a legjelentősebb európai fesztiválokon, a Salzburgi Ünnepi Játékok ünnepét részvevői. Számtalan sikeres európai és tengerentúli koncertkörúttal erősítették hírnevet a világban. Budapesti hangversenyükre Becsből érkeznek és Varsóban folytatják idegenországi hangversenykezdésüket.

A koncertszöveg a Nemzeti Filharmónia központi igazgatóságától kapható.

Előzetes 11700 Ft-os jegyár mellett a koncertre a Filharmónia által szervezett 10000 Ft-os előzetes díj is igényelhető.

Művészi igazgató: J. Zoltán

NEMZETI FILHARMÓNIA

ZENEAKADÉMIA

1994. május 3-án este fél 8 órakor

MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR

Vezényel:

LUKÁCS ERVIN

Közreműködik:

KERTESI INGRID

ULBRICH ANDREA CSAVLEK ETELKA

(ének)

NAGY PÉTER

(zongora)

BRAHMS: 3. szimfónia

BARTÓK: 3. zongoraverseny

R. STRAUSS: A rózsalovag - zárójelenet

*Jegyek válthatók a Nemzeti Filharmónia központi jegyirodájában (Bp.V.,Vörösmarty tér 1.
Telefon: 117-6222/593m.), a közönségszervezőknél, valamint a helyszínen az előadás előtt egy órával.
Műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!*

RAVEL. G-DŰR ZONGORAVERSENY

Maurice Ravel (1875–1937) két zongoraversenyét, a G-dúr versenyt és a Paul Wittgenstein bécsi zongoraművész (aki az első világháborúban elvesztette jobb karját), megrendelésére bal kézre írt koncertet szinte egyidőben komponálta 1930–33-ban. Ő maga így nyilatkozott a művészről: „... A szó legszorosabb értelmében vett koncert, Mozart és Saint-Saëns zongoraversenyeinek szellemében. Véleményem szerint egy versenymű zenéje lehet vidám és csillogó, anélkül, hogy mélységre vagy drámai hatásra igényt tartana... Bizonyos szempontokból koncertem rokon a hegedűszonátámmal és tartalmaz néhány, a dzsesszből kölcsönzött elemet is, de csak mértékkel...” Az első tétel (*Allegrement*) virtuóz, lendületes, ragyogó divertissement (eredetileg Ravel így akarta nevezni), határozott körvonalakkal, a szonátaforma klasszikus arányaival. Harmóniavilága a csaknem húsz évvel korábbi Lúdanyó meséit idézi. A második tétel (*Adagio assai*) elmélyült dalolás, lebegő mediterrán álmodozás, amelyben feltűnik a zongoraszólam szövetének és a zenekar hangszerelésének klasszicizáló egyszerűsége. A harmadik tétel (*Presto*) ragyogó száguldas, vadászgalopp és dzsessz-betétek váltakozása közben megcsillogtatott újszerű hanghatások tűnemenyes seregszemléje.

Pándi Marianne

RAVEL: SPANYOL RAPSZÓDIA

Maurice Ravel (1875–1937) *Spanyol rapszódia*ja (Rhapsodie espagnole) 1907-ből származik: tehát már túl a fiatalkori műveken, a mester második, érett alkotóperiódusában keletkezett. A négy tételből álló kompozíció különösen jelentős a szerző fejlődésében: itt nyilatkozik meg a maga teljes varázsában Ravel utólráhatetlenül tökéletes hangszerei művésze. S különösen a baszk eredetű Ravel élt sűrűn a spanyol zene elemivel. Megjegyzendő azonban, hogy egyes jellegzetes ritmusképletektől eltekintve, Ravel nem használt fel ebben a művében semmit sem az eredeti spanyol folklórból. Négy, életteli, hol pasztelles tónusú, hol meg harsány színekben csillogó hangulatkép a spanyol rapszódia. A *Prélude à la nuit* (*Trés modéré*) c. tételt egy, szinte mániákusan ismétlődő, lefelé hajló tetrachord-dallam tartja össze. E köré épül a tételnek egyébektől is eléggé vázlatos témaanyaga. A második tétel címe: *Malaguena* (*Assez vite*). A hasonló elnevezésű spanyol tánc voltaképpen mérsékelt tempójú, 3/8-os ütemű zene; Ravel azonban gyors tempót, de 3/4-es ütemet írt elő. A kavargó témafoszlányokból egy triolás motívum és egy csörgődob kíséretű trombitadallam emelkedik ki. Ezek uralkodnak el az egész tételben, amelynek vége felé megszólal az első tétel ostinato-motívuma is. A *Habanera* (*Assez lent et d'un rythme las*) c. tétel ősképe az 1895-ben két zongorára írt – kiadatlanul maradt – Ravel-muzsika volt. Az egész tételben végigvonul egy orgonapontszerűen alkalmazott, cisz-hangon megszólaló, állandóan változó ritmusképlet. Ez öleli körül a tételnek – egyébként elmosódó motívikájú – tematikus anyagát. A zárótétel *Feria* (*Assez animé*), egy spanyol népi ünnepély ragyogó, délszaki színekben tobzódó zenei képmása, amelynek során ismét feltűnik az első tétel négy tagból álló ostinato-motívuma.

Rama István

RAVEL: BOLERO

Maurice Ravel (1875–1937) ragyogó zenekari műve 1928-ban készült, szerzője Ida Rubinsteinnek, a nagyszerű táncosnőnek ajánlotta. Bemutatója óta szakadatlanul tart népszerűsége, balettek és filmek készültek muzsikájának felhasználásával. A *Bolero* variációsorozat, de a változatok nem érintik sem a dallamot, sem lényegében a harmóniákat, hanem a hangszerelés az, amely egyre újabb és újabb színekben csillogtatja meg a témát. A bolero tulajdonképpen spanyol népi tánc, lassú 3/4-es ütemben. Ezt a ritmust használja Ravel is. A mű kezdetén a kisdob játssza a bolero-ritmust, majd felette megszólal maga a téma. Ez a téma két részből áll, és minden alkalommal mindkét rész kétszer-háromszor szólal meg. A hangszerelési változatokban a mű egyetlen, hatalmas crescendo, a lehelethalk pianissimótól a hatalmas, zengő fortissimóig. A letűpontra Ravel még fokozza a hatást azzal, hogy a téma hirtelen hangnemet változtat.

Várnai Péter

ACADEMY OF MUSIC – CONCERT HALL
Thursday, 26th April 1994, 7.30 pm

HUNGARIAN STATE SYMPHONY ORCHESTRA

Conducted by
JUAN-PABLO IZQUIERDO
(Chile)

Soloist
LAURA CSÍK
piano

Maurice RAVEL

La Valse

PATRIMONIO UC

Piano Concerto in G major

I Allegramente

II Adagio assai

III Presto

– intermission –

Spanish Rhapsody

I Prélude à la nuit

II Malaguena

III Habanera

IV Feria

Bolero

BUDAPESTI
ELEKTROMOS MŰVEK

100 éve
a fogyasztók
szolgálatában

NEMZETI FILHARMÓNIA

Jegyek és bérletek válthatók a Nemzeti Filharmónia jegypénztárában (Budapest V., Vörösmarty tér 1. Telefon: 117-6222), a közönségszervezőknél és a helyszíneken az előadás előtt egy órával.

Tickets are available at the box-office of the National Philharmonic (Budapest V., Vörösmarty tér 1. Phone: 117-6222), as well as on the spot one hour before the concert.

Karten sind am Schalter der Staatlichen Philharmonie (Budapest V., Vörösmarty tér 1. Telefon: 117-6222), sowie am Ort der Konzerte erhältlich.

Kasseneröffnung: eine Stunde vor der Aufführung.

KÖZÖNSÉGSZOLGÁLAT:
Telefon: 118-0403

MŰSORSZERKESZTŐSÉG:
Telefon: 118-0314

A jegypénztár nyitvatartása:
hétfő-péntek: 10-18 óráig
szombat: 10-14 óráig

Felelos kiadó:

a Nemzeti Filharmónia igazgatója

Felelos szerkesztő: Göncz Zoltán

MALEV Hungarian Airlines

Szereti Ön a zenét?

MALEV Akkor elrepítjük a muzsika és a szárnyán Budapestre, a nemzetközi zenei versenyek és fesztiválok városába

A **MALEV** Magyarország nemzeti légitársasága, menetrendszerű légijáratokkal, speciális tarifákkal és szolgáltatásokkal áll a kultúra szerelmeseinek rendelkezésére

Részletes információkért
kérjük forduljon a legközelebbi
MALEV-irodához